

GLOBÁLNE EXISTENCIÁLNE RIZIKÁ

PREDSLOV

GLOBAL EXISTENTIAL RISKS

PREFACE

Postupujúca globálna kríza a rast počtu globálnych hrozieb presahujúcich hranice jednotlivých štátov vytvárajú negatívny synergický efekt, ktorý môže vyústiť do negatívneho scenára zániku ľudskej civilizácie alebo vyhynutia človeka ako druhu. Globálne existenciálne riziká v rastúcej miere vstupujú do života človeka a v predtým nebývalej miere ohrozujú jeho existenciu. Z tohoto dôvodu sa skúmanie existenciálnych rizík stalo dôvodom vzniku viacerých pracovísk a projektov. Príkladom môže byť Future of Humanity Institute – Inštitút budúcnosti ľudstva na University of Oxford - Oxfordskej univerzite, ktorý bol zriadený v roku 2005 a jeho riaditeľom je filozof a popredný predstaviteľ transhumanizmu Nick Bostrom alebo The Cambridge Project for Existential Risks – Cambridgeský projekt pre existenciálne riziká, ktorý má byť základom pre vytvorenie Centre for the Study of Existential Risks – Centra pre štúdium existenciálnych rizík, ktorého vznik bol oznámený v roku 2012. Na Slovensku prvé aktivity spojené so skúmaním globálnych existenciálnych rizík zaštila Slovenská spoločnosť pre životné prostredie pri ZSVTS (SSŽP), ktorá v rokoch 2011 až 2014 usporiadala štyri experimentálne konferencie Globálne existenciálne riziká 2011, Globálne existenciálne riziká 2012, Globálne existenciálne riziká 2013, Globálne existenciálne riziká 2014, ktorých jadrom bola problematika transhumanizmu a transhumánnych technológií a s nimi spojených existenciálnych rizík.

Problematika skúmania globálnych existenciálnych rizík je spojená s rozvojom transhumanizmu a je skúmaná a rozpracovaná poprednými teoretikmi transhumanizmu Nickom Bostromom, James Hughesom, Milanom Cirkovicom, Rayom Kurzweilom, Eliezerom Yudkowsky, Robinom Hansonom, Martinom Reesom a mnohými ďalšími.

Rozvoj transhumanizmu je spojený s predpokladanými a dosť neurčitými rizikami, ktoré sú spojené napr. s nanotechnológiami tzv. Scenár šedého slizu – Grey Goo Scenario, ktorý počíta so stratou kontroly človeka nad nanobotmi manipulujúcimi s atómami resp. molekulami alebo s objavením sa nadľudskej inteligencie. Riziká transhumanizmu podrobne rozpracoval Nick Bostrom, ktorý analyzoval možné scenáre vyhynutia človeka v dôsledku vymknutia sa technológii transhumanizmu spod kontroly človeka.

Medzi hlavné riziká spojené s transhumanizmom patria biologická vojna, nanovojna, jadrová vojna, vesmírna vojna, umelá inteligencia, superinteligencia, singularita, nanotechnologické znečistenie, Grey Goo efekt, génové manipulácie alebo niečo iné.

Globálne existenciálne riziká sú však spojené aj s inými hrozbami, než len s tými, ktoré sú spojené s transhumánnymi technológiami. Hrozbou pre existenciu človeka môžu byť aj zastaralé ekonomické či politické systémy alebo nezvládnutá ekonomická či politická kríza. Podľa Nicka Bostroma globálne existenciálne riziká sú tie, ktoré predstavujú vážne nebezpečenstvo pre ľudskú existenciu v celosvetovom meradle. Príkladom môžu byť globálne katastrofy od prírodných katastrof ako sú napr. sopečné výbuchy či zemetrasenia cez pandémie až po jadrové havárie po celom svete, ďalej tyranie, neovládateľné vedecké experimenty, klimatické zmeny, hrozby z vesmíru alebo hospodársky kolaps.

Výskum globálnych existenciálnych rizík sa nepochybne stane nutnosťou aj na Slovensku, pretože cezhraničné globálne dopady existenciálnych rizík budú vo vzrastajúcej miere ovplyvňovať aj každodenný život obyvateľov Slovenska.

Ivan Klíneč